

MAGYAR IPARJOGVÉDELMI ÉS SZERZŐI JOGI EGYESÜLET

A MTESZ TAGJA

Hungarian Association for the Protection of Industrial Property and Copyright
Association Hongroise pour la Protection de la Propriété Industrielle et le Droit d' Auteurs
Ungarische Vereinigung für Gewerblichen Rechtsschutz und Urheberrecht

1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 6-8. III. 324. Tel.: +36 (1)353-1661, Tel./fax: +36 (1)353-1780 mie@t-online.hu www.mie.org.hu

Dr. Tóth Zita asszonynak
főosztályvezető
Szerzői Jogi Főosztály
Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala

Budapest
Garibaldi u. 2.
1054

Tisztelt Főosztályvezető Asszony!

Köszönjük július 20-i levelét, amelyben dr. Ficsor Mihály, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának elnökhelyettese, valamint az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottság 18.1 szakértő alcsoportjának vezetője nevében a kormányzati tárgyalási álláspont kialakításához kéri észrevételeinket az Európai Bizottság 2012. július 11-én közzétett, a szerzői és szomszédos jogok közös kezeléséről, valamint az online zenefelhasználások határon átnyúló engedélyezéséről szóló irányelvjavaslatáról.

Egyesületünk az irányelvjavaslattal kapcsolatos kormányzati álláspont kialakításakor a következő észrevételek szíves figyelembe vételét kéri.

Az irányelvjavaslat a működési formájára tekintet nélkül közös jogkezelő szervezeteknek tekint minden olyan szervezetet, amely „a tagjai tulajdonában áll vagy általuk ellenőrzött, illetve amely jogszabály, engedményezés, engedély vagy más szerződéses megállapodás általi felhatalmazás útján, egyetlen vagy fő céljaként kezeli egynél több jogtulajdonos szerzői és szomszédos jogait” [3. cikk c) albekezdés]. Ebbe a meghatározásba ugyan a hazai egyesületi modell is belefér, a további szabályokból azonban kitetszik, hogy az irányelvjavaslat a közös jogkezelést alapvetően gazdasági-vállalkozási tevékenységnek tekinti, átláthatósági és elszámoltathatósági szabályainak előképét is elsősorban a gazdasági társaságokra (pl. részvénytársaságokra), ezen belül főként a pénzügyi szolgáltatókra (pl. alapkezelőkre) vonatkozó szabályozásból veszi.

Önmagában is meglehetősen szokatlan megközelítés, hogy a non-profit szektorban, illetve a gazdasági-vállalkozási szférában működő szervezetek egy futamban álljanak rajthoz, még különösebb azonban ez a megoldás annak fényében, hogy a Bizottságnak feltehetően tudomása van arról, hogy a (non-profit) egyesületként való működés modellje Európa-szerte eléggé elterjedt.

Ezt a szabályozási koncepciót alapvetően elhibázottnak tartjuk, megítélésünk szerint annak érvényesülése Magyarország (és minden bizonnyal az egyesületi modellt alkalmazó számos más, főként kisebb tagállam) számára is káros hatásokkal járna:

1) Nem csak a közös jogkezelő tevékenységre, hanem általában igaz, hogy a non-profit szektorban működő szervezetek – ezen belül különösen a testületi döntéshozatalra „kényszerülő” egyesületek – gazdasági hatékonyságban és eredményességben nem vehetik fel a versenyt a gazdasági-vállalkozási szférában működőkkel. Egy olyan koncepció, amely egyebek mellett a közös jogkezelők közötti páneurópai versenyt kívánja ösztönözni, nem épülhet olyan feltételekre, amelyek a szereplők jelentős részének eleve versenyhátrányt jelentenek.

2) A jelenlegi szabályozási koncepció, amennyiben deklarált célját, a tagok részvételi jogainak biztosítását komolyan kívánja venni, egyesületi szemmel nézve kifejezetten antidemokratikus. Az irányelvjavaslat szerint a tisztán tulajdonosi alapú működés is megengedett, így kétségkívül objektív és méltányos szempontokon alapuló tagsági vagy döntéshozatali rendszernek [6. Cikk 2-3. bekezdések] kell tekinteni azt is, ha a tagokat a repertoárjuk gazdasági értéke szerint különböztetik meg, vagy ha minden lényeges döntést a jelentős jogdíjban részesülő jogosultak ("részvényesek") hoznak meg. A tisztán tulajdoni modell mellett persze lehet érvelni azzal, hogy a tulajdon *ab ovo* nem demokratikus, így ezt a szempontot itt nem is lehet számon kérni, azzal viszont a jogalkotónak számolnia kell, hogy ez a jelenleg jogait egyesületi rendszerben kezelő jogosultak 70-80%-a számára a jogkezelési feltételek kedvezőtlen átrendeződését fogja jelenteni:

- a) Nyilvánvalóan elindul a kilépéssel érintett jogok körében az értékesebb, páneurópai hasznosításra is alkalmas repertoárral rendelkező jogosultak spontán vagy ösztönzött migrációja a gazdasági-vállalkozási formában működő, a szolidaritási elemeket teljesen kizáró közös jogkezelő szervezetek felé.
- b) Az ebből kimaradó jogosultak repertoárja leértékelődik, csak diszkontáron lesz piacképes.
- c) A Bizottság szándékával ellentétben a páneurópai repertoár töredezettebb lesz, mint bármikor korábban, csak nem nemzeti, hanem kereskedelmi alapon. Még inkább valószínűsíthető ez a következmény, ha – amint az 5. Cikk 2. bekezdéséből kiolvasható – a Bizottság valóban fel kívánja számolni a jogszabályon alapuló kötelező, és a kiterjesztett közös jogkezelést. Ez a szemlélet annak fényében, hogy az uniós szerzői jog már ma is számos forrásában rendelkezik a kötelező közös jogkezelésről (v.ö. az Irányelv-javaslat 9. lábjegyzetével), és számos tagállam joga a jogbiztonság érdekében különböző technikákkal elismeri a kiterjesztett közös jogkezelést, nem fogadható el. Kifejezett rendelkezés szükséges az irányelvben arról, hogy az nem érinti a kötelező és kiterjesztett közös jogkezelés eseteit.
- d) Különösen hátrányos helyzetbe kerülnek majd a jogosultak azon kulturális közösségekben, amelyek akár nyelvi okokból, akár a kulturális marketingre fordítható forrásaik szűkössége okán elszigeteltebbek. Ők nehezebben fognak ebben a versenyben érvényesülni és nemzeti repertoárjuk akár egésze a diszkontáron értékesíthető kategóriába kerülhet.

Megítélésünk szerint Magyarország érdeke az, hogy olyan irányelv szülessen, amely szektorálisan (non-profit működés vagy gazdasági-vállalkozási jelleg) mindenképpen, de lehetőleg szervezettípus szerint (egyesület, gazdasági társaság, stb.) is minden tagállamra azonosan határozza meg a közös jogkezelő tevékenység működési keretfeltételeit.

Budapest, 2012. augusztus 17.

Tisztelettel:

Dr. Szecskay András
elnök